

ziekten op de hoogte wil stellen. Voor het boek van DE LANGEN en LICHTENSTEIN lijkt mij het boekje van MAYER met zijn meer kosmopolitischen inhoud een geschikte aanvulling. W. SCHÜFFNER.

Diagnostik mit freiem Auge (Ektoscopie) von Dr. EDUARD WEISZ. Zweite vermehrte Auflage. Mit 19 Abbildungen im Text. 175 bldz. URBAN und SCHWARZENBERG, Berlin—Wien, 1925. Prijs: 7.20 M.

De eerste uitgave van dit werkje heb ik ook in dit *Tijdschrift* mogen beoordeelen en er toen op gewezen, dat ik in enkele gevallen de verschijnselen, waarop de schrijver wijst, o.a. het fladderen der weeke deelen van de borstkas bij het snel zeggen van het woordje „kitt” of één, twee — wel heb kunnen waarnemen maar toch den algemeenen arts niet kan aanraden zich het boek aan te schaffen en zich op de methode te gaan toeleggen; zij vordert te veel tijd, is bij zwaarlijvige personen niet toe te passen, en is veelal voor den patiënt onaangenaam. Daarenboven moet men zich eerst oefenen liefst bij magere mannen van verschillenden leeftijd.

Misschien kan men in de klinieken er iets aan hebben en zou er aanleiding in kunnen gevonden worden, meer aandacht te wijden aan een nauwkeurige inspectie dan dikwijls het geval is.

Niettegenstaande ook in de 2de uitgave zeer belangwekkende ektoscopische waarnemingen, bij verschillende patiënten gedaan, worden medegedeeld o.a. het langzamerhand verdwijnen van het spreekverschijnsel van den buik bij zich uitbreidende peritonitis, meen ik toch de bovenvermelde beoordeeling te moeten handhaven en het boek slechts voor de klinieken te kunnen aanbevelen.

N. P. VAN SPANJE.

THORKILD ROVSING, *Pathogénie des Calculs biliaires et indications opératoires*. 125 pages. MASSON et Cie. Paris, 1925. Prijs: 20 francs.

Dit boekje, reeds in 1922 in de Deensche taal verschenen, is vertaald, omdat ROVSING meende meer kans te hebben op deze wijze zijn opvattingen omtrent het ontstaan van galsteen bij anderen ingang te doen vinden. Sinds 25 jaar bestrijdt hij de theorie van NAUNYN en de, mede op grond dier theorie, gangbaar geworden wijze van operatieve behandeling.

Eerste hoofdzaak is, dat de schrijver de meening van NAUNYN en vele anderen, dat ontsteking *conditio sine qua non* voor het ontstaan van galsteen is en dat deze in de galblaas ontstaan, veroordeelt: „La théorie de l'infection de NAUNYN n'est par suite qu'une *fantaisie*” (cursiveering van ROVSING). Tweede hoofdzaak: Op grond van het onderzoek naar den bouw der galsteen, BOYSEN's voetsporen volgend, wordt een eigen theorie opgesteld: „théorie qui, à mon avis, résout dans ses points essentiels, le problème pathogénique”. Deze theorie luidt: onder invloed van voorbijgaande toxaemie ontstaat in de levercellen neerslag van bilirubine-kalkpigment, dat in de galgangen terecht komt. Doordat deze concrementen onregelmatig vertakt en puntig zijn, blijven zij,